
UROCZYŚTOŚĆ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA MARYI

Figura Niepokalanej w Rzymie, fot. Roman Walczak – foto KAI

Kościół katolicki 8 grudnia obchodzi uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Wydarzenie Niepokalanego Poczęcia Maryi jest zasługą specjalnej Bożej łaski. Tajemnica ta pokazuje szczególną rolę Maryi a także, że każdy z nas cieszy się Bożą pomocą w zadaniach, które Bóg stawia na drodze naszego życia.

Czym jest niepokalane poczęcie? Wyraża prawdę o tym, że rodzice Maryi - Joachim i Anna - poczęli swoją córkę, która została przez Boga zachowana od zranienia grzechem pierworodnym. Poczęcie nieskalane przez grzech pierworodny dotyczy tylko Maryi, która w wyjątkowy sposób została zachowana od grzechu ze względu na to, że stała się Matką Syna Bożego.

Niepokalane poczęcie jest czymś innym od dziewiczego poczęcia Jezusa Chrystusa przez Maryję z Ducha Św. Boża interwencja w wypadku początku życia Maryi nie polegała na zastąpieniu działania rodziców, ale na ochronie jej duszy przed skutkami grzechu pierworodnego. Oczywiście Syn Boży w swoim człowieczeństwie również nie był dotknięty grzechem.

Prawdę o niepokalanym poczęciu Maryi można przyjąć jedynie rozumem oświeconym wiarą. Kościół uroczystość ogłosił ją jako dogmat wiary w środku epoki racjonalizmu i scjentyzmu w połowie XIX w. Dokonał tego papież Pius IX w 1854 r. w bulli "Ineffabilis Deus" (Niewyrażalny Bóg). Czytamy tam następującą formułę: "Powagą Pana Naszego Jezusa Chrystusa, świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz Naszą ogłaszamy, orzekamy i określamy, że nauka, która utrzymuje, iż Najświętsza Maryja Panna od pierwszej chwili swego poczęcia - mocą szczególnej łaski i przywileju wszechmocnego Boga, mocą przewidzianych zasług Jezusa Chrystusa, Zbawiciela rodzaju ludzkiego - została zachowana nietknięta od wszelkiej zmyzy grzechu pierworodnego, jest prawdą przez Boga objawioną i dlatego wszyscy wierni powinni w nią wytrwale i bez wahania wierzyć".

Niepokalane Poczęcie na obrazie Francisco de Zurbarána

Dogmat ukazuje niezwykłość i wolność Bożego działania. Chociaż zbawienie ludzkości dokonało się przez śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa, na mocy przewidzianych zasług Zbawiciela Maryja już uprzednio została odkupiona i tym samym zachowana od grzechu pierworodnego. W ten sposób Bóg przygotował ją do niezwykłego zadania w historii zbawienia.

Według wiary katolickiej każdy człowiek przychodzący na świat jest naznaczony grzechem pierworodnym. Grzech ten jest "przenoszony" wraz z przekazywaniem natury ludzkiej, która u Prarodzców, ze względu na ich nieufność i nieposłuszeństwo Bogu - o czym mówią pierwsze rozdziały Biblii - została pozbawiona pierwotnej świętości i sprawiedliwości. Grzech pierworodny - jak wyjaśnia Katechizm Kościoła Katolickiego (nr 404) - nie jest popełniany lecz zaciągany, nie jest aktem ale stanem, w jakim poczyną się człowiek. Z grzechu pierworodnego uwalnia człowieka dopiero chrzest święty.

Maryja natomiast od tego dziedzictwa grzechu została zachowana, dlatego też Pismo św. nazywa ją "Pełną łaski" (Łk 1,28). Kościół naucza, że wypadało aby Ta, która miała stać się "Matką swojego Stworzyciela" i Zbawiciela świata była w sposób szczególny przygotowana przez Boga. "Niepokalanie poczęta" oznacza nie tylko, że Maryja była wolna od grzechu pierworodnego, ale też wyraża Jej szczególną bliskość z Bogiem, całkowite zawierzenie Bogu, wewnętrzną harmonię i pełnię człowieczeństwa.

Wolność od grzechu i doskonałość nie sprawia, że Maryja staje się daleka ludziom. Wręcz przeciwnie, Jej wspólnota z każdym człowiekiem jest nieporównywalna z niczym, ponieważ to co ludzi dzieli, co oddala ich od siebie, to przede wszystkim wyrastający z grzechu egoizm, którego w Maryi nie było. Dlatego jest Ona Matką nie tylko kochającą, ale też rozumiejącą i współczującą. Prawda o niepokalanym poczęciu jest również dla wszystkich chrześcijan znakiem ukazującym, jak wielkie rzeczy Bóg może zdziałać w człowieku, i jakie ma plany wobec każdego: doprowadzić do pełni człowieczeństwa i świętości.

Wiara w niepokalane poczęcie Najświętszej Maryi Panny ma wielowiekową tradycję. Teologiczny spór na ten temat toczył się już od pierwszych wieków. Za uznaniem niezwykłego przywileju Maryi opowiadali się już św. Justyn (100-167), św. Ireneusz (ok. 140-200), a zwłaszcza św. Augustyn (354-430) natomiast przeciwny mu był w późniejszym czasie m.in. św. Tomasz z Akwinu (1224-1274). W XV stuleciu istniały już pierwsze orzeczenia Kościoła na ten temat, choć nie miały one jeszcze rangi dogmatu. W 1617 r. papież Paweł IV zakazał wygłaszania publicznie opinii sprzecznych z wiarą w Niepokalane Poczęcie. W 1661 r. na prośbę króla Hiszpanii Filipa IV papież Aleksander VII wydał bullę, w której streszcza dzieje kultu Niepokalanego Poczęcia używając tam słów, które Pius IX powtórzył w swojej formule dogmatycznej. Papież Klemens XI ustanowił w 1708 r. dzień 8 grudnia świętem obowiązującym w całym Kościele powszechnym. Wreszcie 8 grudnia 1854 r. Pius IX ogłosił dogmat o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny.

Przedstawienie *Niepokalanego Poczęcia* na obrazie P. P. Rubensa w Prado

Dogmat jest to obiektywna prawda wiary zawarta w objawieniu Bożym, którą nauczycielski urząd Kościoła (papież lub sobór) przekazuje w powszechnym nauczaniu zwyczajnym lub uroczystym. Dogmaty są niezmiennie, mogą natomiast być coraz głębiej przez Kościół poznawane, dlatego też ich formuła może być uściślana. Jak pisze św. Tomasz z Akwinu, dogmat ujmuje prawdę, która przekracza zdolność naszego poznawania i pojęciowania. Ukazuje prawdę, która nie jest w ten sposób wyczerpana, ale do poznania której dążymy.

Jak dotąd ostatni dogmat ogłosił w 1950 r. papież Pius XII. Zawarty on jest w konstytucji apostolskiej "Munificentissimus Deus" i głosi, że Maryja została wzięta do nieba z ciałem i duszą.

WYKORZYSTANO: EKAI